

**INSPIRATIONS-
KATALOG**
SPROGTRÆNING

Forord

Når man som flygtning har fået opholdstilladelse i Danmark, er der meget der skal læres. Det kan være svært at falde til og begå sig i et samfund, der adskiller sig fra det man kender. Flygtninge og indvandrere har ofte få eller ingen sociale relationer til eksempelvis naboer i deres nye lokalsamfund. Mange flygtninge taler ikke sproget og er i risiko for at ende i en isoleret tilværelse. Sproget er for mange nøglen til at etablere netværk og forståelse i den nye hverdag.

På sprogskolen tages de første skridt til at lære det svære danske sprog. Nogle af de nye flygtninge i Danmark får en ekstra hånd i processen i at mestre sproget igennem kontakt med Røde Kors' frivillige. Det sker i aktiviteten sprogtræning, hvor formålet er, at styrke de sproglige og faglige kompetencer hos voksne, der af forskellige årsager har brug for støtte til det danske sprog. Desuden sætter aktiviteten rammen for et positivt og varmt fællesskab med tid og plads til hygge og socialt samvær. Det er dog ikke kun i Røde Kors sprogtræningscafeer, der er fokus på sprogtilegnelse. Også som frivillig netværksperson eller som frivillig i en social café støtter frivillige flygtninge i at lære det danske sprog.

Den indsats som frivillige lægger for dagen for at støtte flygtninge i at lære det danske sprog har stor betydning. Frivillige har tiden, roen og nærværet til at øve den samme sætning eller udtale igen og igen, ligesom der også er tid til at forklare ordsprog eller begrebsforståelser.

Røde Kors' frivillige griber sprogtræningen an på mange forskellige og kreative måder, fra frivilliggruppe til frivilliggruppe. For at inspirere og videndele har vi lavet dette inspirationskatalog.

Lone Abenth Sperschneider, antropolog og sproglærer, har i efteråret 2015 besøgt fire Røde Kors afdelinger og har udarbejdet denne publikation. Formålet er at give indblik i fire frivilliggruppers arbejde med sprogtræning og inspirere frivillige på tværs af afdelinger, som enten allerede er i gang med aktiviteten eller som ønsker at komme det.

God læselyst!

Indhold

5 **SPROGTRÆNING**

- 4 Sprogtræning i Rødovre
- *beskrivelse og aktiviteter*
- 8 Sprogtræning i Ballerup
- *beskrivelse og aktiviteter*
- 12 Sprogtræning i Greve
- *beskrivelse og aktiviteter*
- 16 Sprogtræning i Åbenrå
- *beskrivelse og aktiviteter*

30 **APENDIX**

- 31 Sprogskolernes undervisning i dansk
Danskuddannelse 1
Danskuddannelse 2
Danskuddannelse 3

20 **REDSKABSKASSEN**

- 21 Præsentationsøvelse
- 22 Klogebog
- 23 Mundtligtræning i klobbogen
- 24 Skriftligtræning i klobbogen
- 25 At rette på udtale
- 26 Leg med forholdsord
- 27 Danskuddannelsesmodellen
- 28 Dansk på arbejdspladsen
- 29 Mit arbejde

Udgivet af

Røde Kors

Blegdamsvej 27
2100 København Ø
www.rodekors.dk

Udarbejdet af

Integrationsteamet i National Support og
Programmer.

Publikationen er udviklet med støtte fra
KAVLI fonden.

Tekst Lone Abenth Sperschneider

Fotos Forside og side 31: Marie Louise
Munkegaard

Layout Rumfang part of IDna Group

Sprogtræning i Rødovre

Siden 2004 har Røde Kors haft en sprogtrænergruppe i Rødovre. Gruppen har haft lokaler flere steder i kommunen, og den startede op i tilknytning til et mor/barn projekt under AOF. I 2015 holder gruppen til i lokaler på Milestedets Skole, hvor de frivillige har et velegnet lokale med adgang til at lave te og kaffe.

Ved siden af Sprogstuen, som lokalet kaldes, ligger et kvindeprojekt under Erhvervs Akademiet: "I tråd med verden". Og det er herfra, at de frivillige i Rødovre får de fleste af deres brugere. Brugerne er p.t. ikke flygtninge, men nydanskere, som har været i Danmark i flere år. Der kommer som regel fire faste frivillige i Sprogstuen, og de mødes en gang om ugen i cirka to timer.

De frivillige

Inger, Else og Dea har været sprogtrænere i mange år, og Dea siger:

"Sprogstuen er et sted for alle, og folk skal føle sig velkomne og godt tilpas. Man kan sige, at vi også er et slags værested".

Inger fortæller at Nada blev oprigtigt glad for at møde hende på indkøbstur i byen. Og Nada gav Inger et kæmpeknus, og som Inger siger:

"Det at møde hinanden ind i mellem er jo en vigtig måde at blive integreret i lokalsamfundet på"

De tre frivillige er enige om, at de også selv får meget ud af at arbejde i Sprogstuen. Ja Inger har sågar haft nogle brugere med til sin fødselsdag.

Der er selvfølgelig også de gode historier, som man kan glæde sig over. Else fortæller om Sahida:

"Der kom en iransk flygtning, Sahida. Hun var gift med sin fætter og hun gik her hos os. Da hun så fik et barn, så viste det sig desværre at hendes mand var voldelig og hun måtte flytte ind på et kvindehjem. Vi hjalp hende så meget vi kunne. Da hun kun havde været i landet tre år, så stod hun til udvisning, men en anden frivillig her i afdeling gik ind i sagen og fik omstødt den kendelse. Sahida bor stadig i kommunen og har fået job som lærer og har det godt. Det synes vi er én af de gode historier vi har" Else, Røde Kors, Rødovre.

Men der kan også være problemer, som dengang 3-4 brugere forsøgte at fryse en tyrkisk kvinde ud af Sprogstuen, fordi hun ikke ville have nederdel på i stedet for lange bukser. Men den episode fik de alle sammen snakket i gennem, og som Dea siger, så skal der være plads til alle i sprogstuen.

Inger afslutter med at påpege et ønske de har om, at der gerne skulle komme flere brugere. For nogen gange er der flere sprogtrænere end brugere.

Sprogstuen er et sted for alle,
og folk skal føle sig velkomne
og godt tilpas. Man kan sige, at
vi også er et slags værested

Aktiviteter

Inger pointerer, at det udelukkende er mundtlig træning, de beskæftiger sig med, men de hjælper også brugerne med at forstå breve fra myndighederne. Enkelte gange har de også hjulpet med jobsøgning og ansøgninger om optagelse på uddannelser. I lokalet findes et skab med spil, som kan bruges til indlæring af nye ord.

”ORDET PÅ BORDET”

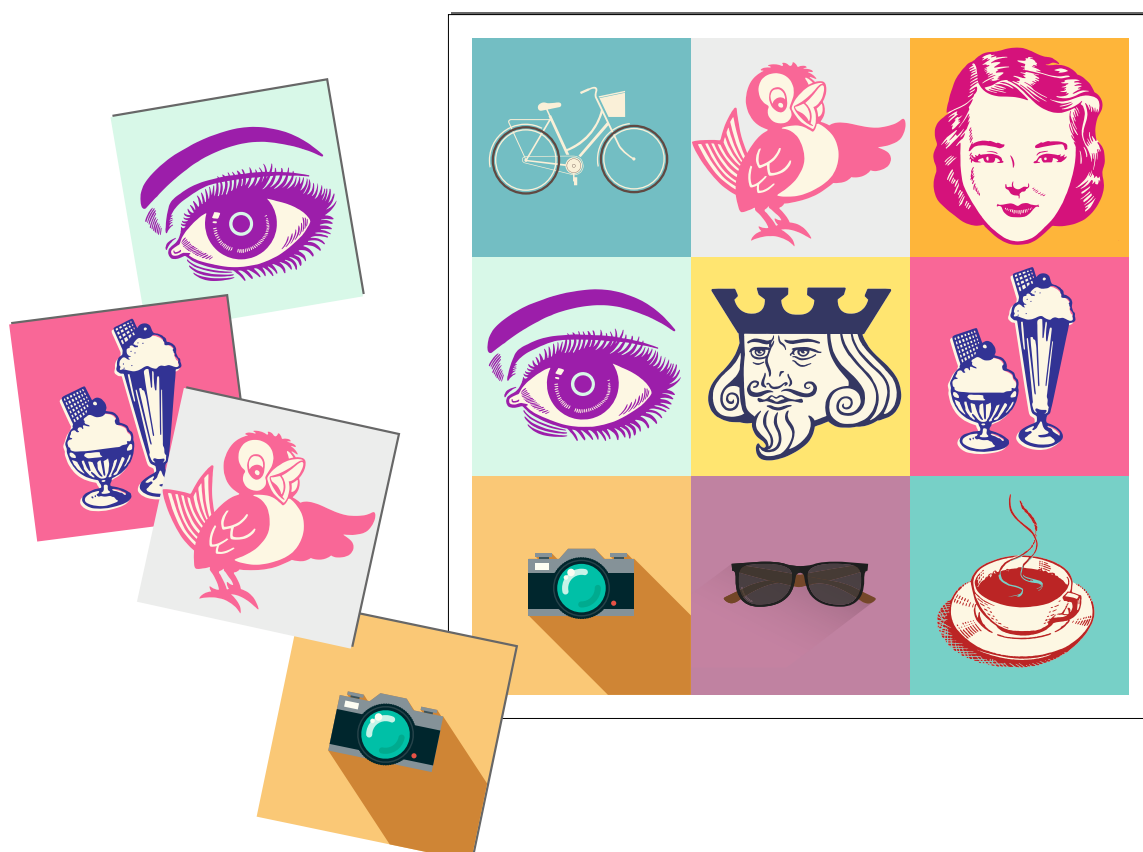
Det er et spil med brikker med tegninger af genstande på. Sprogtrænere bruger flittigt brikkerne til at indlære brugerne nye ord. Og denne ordforrådsudvidelse kan bruges af alle sprogtrænere. Ligesom det efterfølgende spil:

TALLOTTERIET

Det er en på en sjov måde at lære at udtale nogle af de svære danske tal, fx 70, 80 og 90 på. Og det er et spil, som brugerne åbenbart ikke bliver trætte af. Det kan også spilles med små gevinster ved festlige lejligheder.

BILLEDLOTTERI

De spiller og samtidig snakker de om brikkerne, og brugerne lærer både nye enkelte ord og hele små sætninger. Fx en postkasse. Den er rød, man lægger et brev ned i den. Jeg sætter et frimærke på brevet. På den måde lærer de frivillige flygtningene nye ord, samtidig med at de hygger sig med spillet. Det er vigtigt, at sprogtrænerne ikke laver for lange og svære sætninger, når man træner med begyndere eller næsten-begyndere.

Den mest interessante aktivitet i Rødovre er Huskekassen, som er en stor papkasse med alverdens ting og sager i.

HUSKEKASSEN

"Vi har er en stor solid kasse med hverdagsting i. Det kan være alt fra et æggebæger, en dåse creme, en serviet, en brødkniv eller en maggiterning. Det hele ligger hulter til bulter nede i kassen. Vi tager én ting op af kassen: den udtales rigtigt, og os frivillige laver en sætning med ordet. Det samme gør flygtningene. De laver selv sætninger med det nye ord. Ordene kan med fordel gentages et par uger senere.

En gang i mellem tager vi fx to ord, der ligner hinanden: en tændstik og en tandstik frem. Eller sukker og sokker – så prøver vi at få rettet udtalen til.

Et meget brugbart redskab. Det er nemt at lave og så koster det ikke noget."
Inger, Rødovre

UDFLUGTER

Gruppen har været på flere udflugter, bl.a. til Indvandrer Museet i Farum. Udflugterne er noget som alle tre frivillige anbefaler på det varmeste. Brugere ser noget nyt af Danmark, og man kan tage billeder og snakke meget om dem bagefter. Inger afslutter med at sige, at hun ville ønske, de kunne tage på flere udflugter.

DET SOCIALE ASPEKT

Det sociale aspekt er vigtigt for de frivillige i Sprogstuen. Én gang om året holder de en stor fest, hvor alle medbringer mad og de hører musik. Og til jul spiller de Tallotteri med små gaver. Hver sommer afholder Rødovre Kommune en Mangfoldighedsdag foran Rådhuset. Så deltager hele Sprogstuen i den begivenhed sammen. De tager bussen derhen sammen. Kigger på de mange boder, spiser mad sammen og hygger sig.

Sprogtræning i Ballerup

Sprogtræningen i Ballerup startede oprindeligt i lokaler i forbindelse med Sprogskolen. Men nu foregår de fleste aktiviteter på Ballerup bibliotek.

Den intensive del af sprogtræningen varetages af to frivillige, Jytte og Fleming, der mødes med flygtningene to gange om ugen i to timer. Derudover er der p.t. 50 frivillige, der koordineres af Ellinor. Disse forholdsvis nye frivillige bliver matchet med nyankomne flygtninge, og så hjælper de frivillige flygtningen med alt: lige fra lejekontrakter, Nem ID til bankforretninger. Men selvfølgelig er der også almindelig sprogtræning.

Det er hovedsagelig sprogskolen i Ballerup, der sender flygtninge til sprogtræning, men det sker også, at kommunen henvender sig og beder om at få lov til at sende en person.

De frivillige

I takt med der er kommet flere flygtninge, som har behov for sprogtræning, er der også kommet flere frivillige. De frivillige og flygtningene mødes på det lokale bibliotek.

Jytte og Fleming har været sprogtrænere i 3 år. Så de har hjulpet rigtig mange flygtninge og indvandrere med at blive bedre til dansk. Jytte starter med at sige:

"Det er vigtigt for mig kun at have én person ad gangen. Så kan jeg koncentrere mig helt om at hjælpe hende – både med udtale og nye ord" Jytte, Røde Kors, Ballerup.

Fleming synes, at han får meget igen på det personlige plan – fx når en flygtning er kommet godt i gang med sin uddannelse, og det ikke mindst skyldes hans indsats:

"Én er næsten uddannet sosu-assistent. Hun har knoklet sig igennem den tykke sosu-bog. Men det er da også lykkedes at få et par stykker til at forblive på selve uddannelsen" Fleming, Røde Kors, Ballerup.

Jytte har også oplevet det positive i, at en afrikansk kvinde, med hjælp fra sprogtræningen kom videre i uddannelsessystemet:

"Ella har gået hos os i tre år. Hun kommer fra Ghana. Hun kom hos os samtidig med, at hun gik på sprogskole. Hun har stor tillid til os. Det var kommunen, der sendte hende hen til os. Hun har hele tiden arbejdet meget med sproget, og i sommers tog hun 9. klasse. Og det var vi alle meget stolte og lykkelige over. Vi vil støtte hende, så længe hun har brug for det. Og i forrige uge har hun bestået en dansk køreprøve" Jytte, Røde Kors, Ballerup

Både Jytte og Fleming peger på, at de til tider har et problem med, at flygtningene ikke kommer til den tid, som de har aftalt. Og det er selvfølgelig irriterende at sidde og vente på nogen forgæves.

Derfor er Jytte begyndt at sende en sms til de flygtninge, som de regner med vil komme næste dag. Denne praksis har hjulpet meget, og er en praksis, som andre måske kan bruge.

Det er vigtigt for mig kun at have én person ad gangen. Så kan jeg koncentrere mig helt om at hjælpe hende – både med udtale og nye ord"

Jytte, Røde Kors, Ballerup.

Aktiviteter

VENDESPIL

Jytte har lavet et lille vendespil, som hun bruger til begyndere og næsten-begyndere. Hun har tegnet en genstand, fx et komfur, og skrevet ordet under tegningen. Først ligger alle brikkerne med tegningerne nedad, så vender man en brik om og siger ordet – og prøver så at finde 'makkeren'. Det er en sjov måde at træne ordforrådsudvidelse på. Samtidig er spillet også meget anvendeligt til repetition.

TALLOTTERIET

Tallotteriet bruges næsten af alle sprogtrænere. Det er en på en sjov måde at lære at udtale nogle af de svære danske tal, fx 70, 80 og 90 på. Samtidigt er det et spil, som med fordel kan bruges til repetition.

BILLEDER

De frivillige tager en gang i mellem billeder med af deres egne familier. Det er et godt udgangspunkt for meget vedkommende samtaler med flygtningene om deres familier. De frivillige får lært flygtningene familiebetegnelser, fx onkel eller fætter. Der kommer følelser med ind i samtalerne, og når der er det, så huskes det indlærte bedre.

INTERNETTET

De flygtninge, der har et basissprog, sender skriftlige opgaver til Fleming. Han ser opgaverne igennem og vejleder og retter, dér hvor der er fejl.

Desuden har han en flygtning, der sender ham artikler fra fx aviser. Så læser Fleming artiklen, og når han mødes med flygtningen, så har de et fagligt og konkret udgangspunkt for en samtale. Det er en meget god metode, til at lære fagsprog på.

UDFLUGTER

Sprogskolen i Ballerup arrangerer jævnligt udflugter, og dem deltager de frivillige fra Røde Kors i. De har fx været i Botanisk Have og de frivillige fortæller, hvor godt det er at foretage sig noget sjovt og værdifuldt sammen med flygtningene.

DET SOCIALE ASPEKT

Hver måned afholdes et arrangement. I december måned var det en vellykket julefest, der foregik på sprogskolen i Ballerup. Her deltog alle frivillige fra Røde Kors og alle flygtningene. Det blev til 130 voksne og børn. Der blev sunget julesange og spist æbleskiver og pjattet og snakket. En anbefalelsesværdig måde at være sammen på.

Fleming og Jytte kan også finde på, at invitere flygtninge hjem til fx te og hjemmebagt kage. De fremhæver begge to, at de oplever, at flygtningene har en stor tillid til dem og at de fremover også vil hjælpe flygtningene så meget de kan.

Sprogtræning i Greve

I nogle år var det Greve kommune, der drev en lektiecafé. Men for tre år siden overtog Røde Kors sprogtræningen. Den lokale sprogscole har en koordinator, Fatemeh. Hun organiserer, hvilke dage de frivillige skal møde op, og hos hvilken sproglærer, der skal iværksættes sprogtræning. Der er fire faste frivillige, og de kommer som regel én gang om ugen i 2-3 timer.

I Greve arbejder de frivillige tæt sammen med sproglererne på sprogsolen. Selve sprogtræningen foregår på lærernes præmisser. Det fungerer således: læreren udvælger én flygtning i sin klasse, som så går med den frivillige ind i et andet lokale og her foregår sprogtræningen. Den frivillige sidder og træner med en flygtning i max 45 min., og derefter går de tilbage til klassen, hvorefter læreren giver den frivillige en ny flygtning at træne med. Det er en ordning, der fungerer fint for alle parter.

De frivillige

På grund af den måde, som sprogtræningen er organiseret på, så møder de frivillige ikke hinanden i ugens løb. Men det har de ikke noget imod, for cirka en gang i kvartalet mødes de og så får de snakket om deres virke som sprogtrænere.

Inger fortæller, at hun bruger Google Translate når hun sidder med flygtninge med et meget lille sprog. Hun har også et par gange ringet til lægen for nogle flygtninge.

”De lidt dygtigere flygtninge har læst en lille roman, som jeg også har læst. Og så er det romanen vi snakker om og diskuterer. Jeg synes, at det er en god måde at lære mere dansk på,” Kate, Røde Kors, Greve.

Nogen gange er det emner, som flygtningene skal op til test i, der tales om. Og emnerne spænder vidt: lige fra mit arbejde til miljø og forurening. Signe fortæller, at hun via disse samtaler også kan lære flygtningene nye ord, som hun skriver på et papir.

Inger slutter af med at sige, at hun godt kunne bruge en tolk en gang om måneden, for der er så mange ting hun ikke er sikker på, at flygtningene helt forstår.

De lidt dygtigere flygtninge har læst en lille roman, som jeg også har læst. Og så er det romanen vi snakker om og diskuterer. Jeg synes, at det er en god måde at lære mere dansk på.

Kate, Røde Kors, Greve.

Aktiviteter

ALFABETET

Til nybegynderne har de frivillige en æske med bogstaver, som de træner med flygtningene.

BILLEDLOTTERI

De spiller først spillet og bagefter snakker de om de enkelt små tegninger. Fx en termokande. Den frivillige udtaler ordet langsomt og korrekt, og flygtningene gentager. Dernæst indøves små korte sætninger med ordet: Der er kaffe i termokanden eller jeg er glad for min termokande. Det er nogen gange flygtningene, der vælger hvilke tegninger, der skal snakkes om. Spillet er velegnet til ordforrådsudvidelse og til repetition.

GYMNASTIK

En lærer laver gymnastik med kvinderne i klassen én gang om ugen. Det har de meget sjov med, og kvinderne synes de kommer i bedre form. I mellemtiden er det Inger, der sprogtræner med mændene.

ÆLDREGRUPPEN

Det er en gruppe indvandrere på over 50 år. De har meget svært ved at lære og huske det, de allerede har lært. De kommer på sprogskolen én gang om ugen og hygger sig og får snakket dansk med en af de frivillige.

UDFLUGTER

Alle frivillige er enige om, at det at tage på udflugter sammen er en meget vigtig aktivitet. De har været på Havn Rundt i København og på indkøbstur til diverse etniske butikker på Nørrebro. Deres plan er, at næste gang de skal ud – så skal de på en dansk restaurant med flygtningene. De går også jævnligt i lokale danske butikker samt på biblioteket med flygtningene og viser dem rundt dér.

DET SOCIALE ASPEKT

Signe fortæller, at det giver meget på det personlige plan for alle, når man laver noget socialt sammen. Derfor planlægger de ofte at gøre noget sammen med flygtningene. De har fx introduceret flygtningene for dansk smørrebrød (selvfølgelig ikke leverpostej eller flæskesteg), og det var en kæmpe succes. Der blev grinet og snakket bordet rundt.

I forbindelse med sprogskoleafslutningen havde flygtningene hver især lavet en national ret, som de tog med til en fælles buffet. Og det var også meget succesfuldt.

Sprogtræning i Aabenraa

Røde Kors startede sprogtræning i Aabenraa i januar 2014. Antallet af frivillige er steget støt i takt med at antallet af flygtninge vokser. P.t. er der 17 frivillige, der varetager sprogtræningen. De tilbyder sprogtræning 3 gange om ugen i 1,5 time. For som Anne Marie siger: *"Man bliver rigtig træt i hovedet efter at have snakket uafbrudt i 1,5 time."*

Sprogtræningen foregår på den lokale sprogscole. Som regel kan de frivillige og flygtningene sidde i et klasselokale, men hvis der er mange flygtninge, der skal træne, så tager de også gangen i brug, hvor der står borde og stole i mindre grupper. Det fungerer fint. Der er mulighed for at lave te og kaffe, men det er ikke altid at de har tid til det.

Det er Kirsten, der fordeler flygtninge til de frivillige, for hun kender flygtningenes sproglige niveau og placerer dem i grupper efter dette. På den måde sidder en frivillig med mellem 1-4 flygtninge ad gangen. Jo sprogligt svagere flygtningene er, jo mindre er gruppen, de indgår i.

De frivillige

Der er brug for hver eneste nye frivillig, for der kommer hele tiden nye flygtninge til denne del af Danmark. Kirsten tager imod de nye frivillige, og sætter dem ind i deres opgaver.

Der er allerede mange gode historier fra de frivillige. Kirsten fortæller:

” En ung romaner, Emanuel, var i arbejde på en gård som landbrugsmedhjælper. Han havde en kontrakt på arbejdsforholdet. Så blev han pludselig fyret, men han var heldigvis både i A-kasse og fagforening – så han kom på sprogscole og fik lært meget dansk. Og han startede her til vores sprogtræning.

Nu er han i lære som elektriker, og han kommer stadig her hos os og træner dansk én gang om ugen. En rigtig solstrålehistorie” Kirsten, Røde Kors, Aabenraa.

Kirsten fortæller videre, at det godt kan være et problem, at flygtningene kommer så sporadisk, som de gør. For så er det svært at følge op på det allerede indlærte. Men samtidig siger hun, at hun godt ved, at de fleste flygtninge har det svært med at falde til i et helt nyt land, med et svært sprog og en ny kultur.

Anne Marie tilføjer, at de som frivillige godt kunne bruge nogle flere egnede materialer til sprogtræningen.

Nu er han i lære som elektriker,
og han kommer stadig her hos
os og træner dansk én gang om
ugen. En rigtig solstrålehistorie.

Kirsten, Røde Kors, Aabenraa

Aktiviteter

ATLAS

Et atlas kan bruges til flere ting, bl.a. til at lade flygtningen fortælle om sit land og sin by. Han eller hun kan pege på stederne og udtale dem, på sit eget sprog. Den frivillige kan så forsøge at sige det på samme måde. Det giver et godt grin. Atlasset kan selvfølgelig også bruges til at lære noget om Danmark. Det er et godt redskab både til sprogindlæring og til omverdensforståelse.

TILBUDSAVISER

Bruges til ordforrådsudvidelse. Flygtningen får lært mange nye varer at kende. De frivillige udtaler ordene langsomt og korrekt først derefter gentager flygtningen. I Aabenraa lærer de samtidig også tallene, da der altid er priser med i tilbudsaviserne. Udover det er der selvfølgelig også et økonomisk aspekt her, da man kan sammenligne priser fra det ene supermarked til med det andet.

UGEAVISEN

De frivillige og flygtningene kigger på billeder sammen og taler om, hvad der er på billedet. Det kan være fx underholdning på Gågaden eller en frisør, der blev Danmarks mester i sit fag. En god måde at gøre flygtningene interesseret i lokalområdet på.

DE FØRSTE 1000 ORD

Er en slags billedordbog. Den er velegnet til ordforrådsudvidelse og de frivillige lærer flygtningene den korrekte udtale. Bogen kan med fordel også bruges til repetition.

SOMMERKOLE

Jørgen brugte noget af sin sommerferie på at lave en lille sommerskole. For Jørgen og andre frivillige syntes, at sommerferien på sprogskolen var alt for lang, og at flygtningene derfor ville spille kostbar tid. Der skulle tilmelde sig mindst fire flygtninge, og det gjorde der også i begyndelsen. Jørgen havde selv lavet materiale med små fotos af hverdagssituationer med tilhørende enkle sætninger. Det var et stort og godt arbejde, som kan anbefales, men man skal være villig til at bruge to uger af sin sommerferie på opgaven.

UDFLUGTER

Det er udelukkende Kirsten, der tager flygtningene med på udflugter. De har været på museer, og de har været på en efterskole, hvor én af dem efterfølgende kom i praktik.

DET SOCIALE ASPEKT

Der er ikke tid til sociale aktiviteter på sprogskolen. Alle frivillige har nok at gøre med sprogtræningen. Men én gang om året arrangerer Røde Kors i samarbejde med foreningen Julehjertet en kæmpe julefest for alle frivillige og flygtninge i Aabenraa. Det er et velbesøgt arrangement, hvor der serveres te / kaffe, spises æbleskiver og synges julesange.

Nyhed

Coop juice
 Flere varianter
 1000 ml Literpris
 20,00. Frit valg

1000 ml
20,-

450 g
18,-
Risalamande
 450 g. Kg-pris 40,00
 BEGRÆNSET PARTI

Nyt Nordisk økologisk rugbrød eller stykker
 Flere varianter. 420-610 g
 Kg-pris maks. 35,71. Frit valg

420-610 g
15,-

GLÆDELIG JUL FRA ALLE OS
 TIL ALLE JER
 Jul med Coop

Jul med Coop økologisk yoghurt
 1000 g. Kg-pris
 17,95

1000 g
17,95

Nyhed

YOGHURT
 ÆBLE & KANEL 2,9%
 Jul med Coop
 Thise
 ØKOLOGISK

1000 g
24,-
Græsk yoghurt
 Flere varianter. 1000 g
 Kg-pris 24,00. Frit valg

300-375 g
10,-
Coop fastfoodbrød
 Flere varianter
 300-375 g. Kg-pris
 maks. 33,33. Frit valg

Redskabskassen

I det efterfølgende præsenteres nogle gennemprøvede redskaber, der med fordel kan bruges af alle frivillige i Røde Kors' regi.

PRÆSENTATION

Hej, jeg hedder Lise.
Jeg kommer fra Danmark.
Jeg bor i Valby.
Jeg arbejder i Føtex.
Jeg taler dansk og lidt engelsk.

Hej, jeg hedder Pjotr.
Jeg kommer fra Polen.
Jeg bor i Silkeborg.
Jeg gør rent om natten.
Jeg taler polsk og lidt dansk.

Dialog 1:

Lise: *Hej, jeg hedder Lise.
Hvad hedder du?*
Pjotr: *Jeg hedder Pjotre.
Hvor bor du?*
Lise: *Jeg bor i Valby.
Hvad med dig?*
Pjotr: *Jeg bor i Silkeborg.*

Dialog 2:

Pjotr: *Hej Lise. Hvor arbejder du?*
Lise: *Jeg arbejder i Føtex.
Hvad med dig?*
Pjotr: *Jeg gør rent om natten.*
Lise: *Er det hårdt?*
Pjotr: *Ja, meget.*

KLOGEBOG

En klogebog er et hæfte, som hver enkelt flygtning altid medbringer. I klogebogen kan både flygtningen og læreren eller den frivillige se, hvordan flygtningens indlæringsforløb har udviklet sig. Klogebogen er et vigtigt redskab, som bruges til at få flygtningen til at lære af sine egne fejl (refleksion). Og flygtningen kan vende tilbage til ord eller grammatiske problemstillinger, som forekom svære (repetition).

Sanne, frivillig i Glostrup fortæller:

"Ayse skriver de nye ord ned i sin klogebog. Og jeg udtaler dem for hende. Når vi så snakker om det samme emne igen. Det kan være ugen efter – eller det kan være en måned senere. Så kan vi slå tilbage i klogebogen, og finde ordene igen. Det fungerer fint."

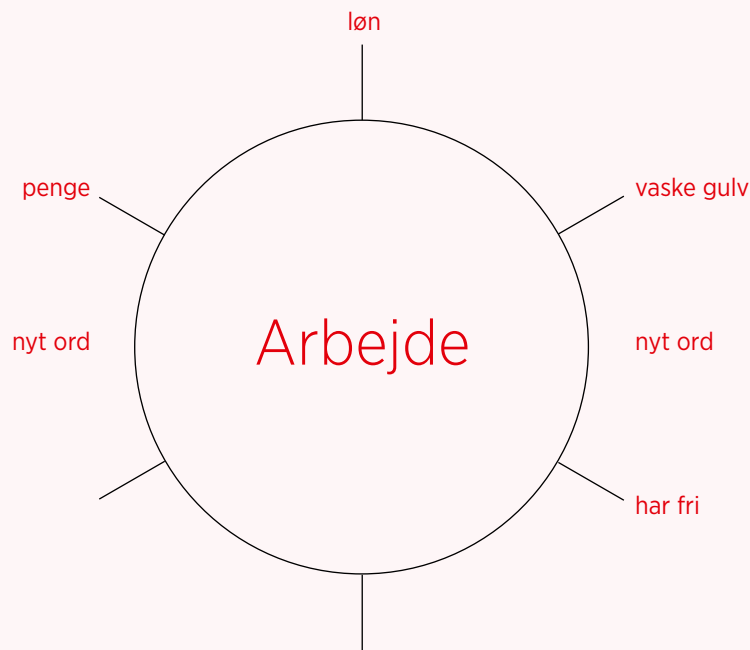
En klogebog kan være en kinabog eller en billigt hæfte med linjer. Udseendet er underordnet. Det vigtigste er, at flygtningen forstår, at klogebogen er et godt redskab i netop proces med at lære det danske sprog.

Sanne, frivillig i Glostrup fortæller:

"En dag havde Ayse glemt sin klogebog henne i skolen. Og vi kunne umiddelbart ikke finde den. Hun var SÅ ulykkelig! "Det er jo min egen vigtigste bog", sagde hun."

En dag havde Ayse glemt sin klogebog henne i skolen. Og vi kunne umiddelbart ikke finde den. Hun var SÅ ulykkelig! "Det er jo min egen vigtigste bog", sagde hun. Vi ledte og ledte og fandt den heldigvis nede i en pose til sidst.

MUNDTLIG TRÆNING I KLOGEBOGEN (ORDFORRÅDSUDVIDELSE)

Start med at tegne en cirkel med 6-8 streger omkring og skriv dernæst det emne du og flygtningen skal i gang med. Fx arbejde. Spørg derefter flygtningen, hvilke ord han eller hun kender, der relaterer sig til emnet. De ord skriver du ned for enden af stregerne. Det kunne være flygtningen siger: løn eller tjene penge. Når flygtningen ikke har flere ord, så er det din tur. Du skriver fx arbejdstid, kolleger og pause. De nye ord slår I sammen op i en ordbog, og flygtningen skriver oversættelsen på eget sprog direkte i klogebogen. Så har hun det samlet ét sted. Få flygtningen til at lave korrekte mundtlige sætninger med de nye ord. Gerne flere sætninger med samme ord. Snak om emnet og repetér det gerne i ugerne efter.

Næste gang I snakker om emnet arbejde, kan I gå tilbage til den side i klogebogen, hvor tegningen er. I kan nu tilføje nye ord igen. På den måde øges flygtningens ordforråd hele tiden, samtidig med, at hun fastholder de ord, hun allerede har lært.

SKRIFTLIG TRÆNING I KLOGEBOGEN.

Metode 1) Diktater

I sprogcaféen har flygtningene ofte bøger med fra sprogskolen. I kan vælge en lille tekst ud på ca. 3-4 linjer og bede flygtningen om at læse teksten meget grundigt. Meningen er, at I derefter laver en diktat med flygtningen. Start med at skrive en dato i klogebogen. Læs hele teksten op først. Dernæst læser du ét ord ad gangen, og flygtningen skriver teksten ned. Når alt er nedskrevet, så læser du teksten op igen, mens flygtningen følger med i det hun har skrevet. I denne proces kan det være, at hun opdager, at "noget ikke ser rigtigt ud". Det snakker I så om sammen og får skrevet det rigtigt. Det vigtige er her, at flygtningen, reflekterer over egne fejl. Når I så går frem med diktaterne, så kan I sammen gå tilbage i klogebogen, og måske glæde jer over, at visse fejl nu er helt væk i flygtningens skriftlige arbejde.

Metode 2) Skriv løs

I starten af danskundervisningen er det for mange flygtninge grænseoverskridende at skulle skrive en tekst på dansk. Her kan små tekster om situationer fra hverdagen være en god idé. Bed fx flygtningen om at skrive noget om sin morgen i klogebogen. Det kunne se sådan ud:

Jeg stå op kl. 7. Jeg gå i toilet.

Jeg vasker mig og børste tænder.

Jeg spiser morgenmad og cykle til min

skol. Min lærer meget sød.

Jo, der er en del fejl her. Og de skal selvfølgelig rettes. Men I skal vælge, hvilket grammatisk problem I vil snakke med flygtningen om. Det kunne i dette tilfælde være: **at der næsten altid er et -r på verber i nutid. Fx står op.**

Det laver I sammen nogle eksempler på i klogebogen. I skriver simpelthen korte sætninger sammen, hvor verbet er i nutid. Fx jeg ser tv eller jeg arbejder i en butik. De andre fejl retter du, men gør ikke det store ud af. Det er bedst kun at fokusere på enkelte fejltyper, end at blande for meget sammen.

AT RETTE PÅ UDTALE

Der er ikke nogen tvivl om, at en rigtig udtale er meget vigtig for flygtningene. Mange danskere har nemlig svært ved at forstå nydanskere, som ikke taler korrekt. Forkert udtalte ord, meningsforstyrrende ord, kan føre til uheldige misforståelser. Til gene for alle. Det kan I hjælpe dem med at undgå, hvis I har mod på det.

Men først skal det siges, at ikke alle mennesker bryder sig om at rette på andres udtale. Måske fordi det kan opfattes som grænseoverskridende, og en smule ubehageligt at gøre det. Så altså, hvis I ikke bryder jer om det, så lad det ligge. Omvendt, hvis I har lyst og mod til at korrigere, så er det bare med at komme i gang.

Fremgangsmåden er som følger: ret kun én fejl af gangen. Måske en eller to udtalefejl om måneden

Når fejlen er væk, så går I løs på den næste. Lad os tage en thailandsk kursist, som udtaler ordet *'hedder'* som *'heller'*. Det er fordi hendes tunge vil op og røre bag ved fortænderne, men det må den ikke. I viser hende nu, at man kan lægge en teske eller en blyant på tungen og presse den ned. Når man så samtidig siger *'hedder'* – vupti – så lyder det pludseligt rigtigt. I beder derefter kursisten om selv at lægge en teske eller en blyant på tungen, så den ikke svipper op. Og til stor glæde og munterhed vil hun opdage, at hun kan udtale ordet rigtigt.

Nu skal andre flygtninge måske øve sig på ord, der har 2 d'er midt i ordet, fx sidder, sludder, fødder osv. Forhåbentligt kan de inden længe, klare den rigtige udtale uden at have en ske eller blyant i munden.

Så går I videre til næste udtalefejl. Det er måske en af vores vokaler, der virkelig er svære for vores flygtninge at høre forskel på. Og derfor også er svære at udtale rigtigt. Her tager I fat på én vokal ad gangen og korrigerer den. Brug gerne papegøjemetoden: altså lad flygtningen høre jeres rigtige udtale, for derefter at gentage den. Igen og igen.

I kan også komme ud for, at det er enkelte ord, der er udtaleproblemer med. I disse tilfælde bruger I også papegøjemetoden.

Det kan være sjovt og underholdende at korrigere udtale, og det skal det også være. Med godt humør og gode grin kommer man rigtigt langt - også i denne henseende.

LEG MED FORHOLDSORD

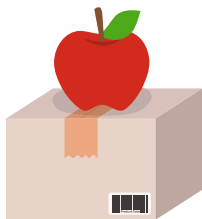
Forholdsord er alle de små ord, der beskriver fx hvor en ting befinder sig, eller i hvilken retning en genstand bevæger sig. Her er nogle forholdsord: i, under, over, på, ved siden af.

I kan lave præpositionsleg på denne måde:

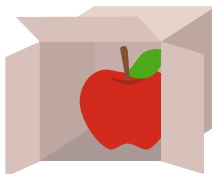
Du tager fx en mobil. I stiller jer nu op ved en stol, og lægger mobilen under stolen. Og du spørger: Hvor er min mobil? Det rigtige svar er: *Under* stolen og *på* gulvet. Så lægger du mobilen i lommen, og spørger nu: Hvor er min mobil? Flygtningen skal give det 100% rigtige svar, og hvis hun ikke gør det, så lærer du hende, hvad svaret er. Viser hende at *under* kan være *under bordet*, *under bogen* eller *under hånden*, osv.

Det kan også være flygtningen, der beder jer om at gøre noget. Fx læg din mobil på bordet!

Og det gør du så. Men hvis flygtningen siger: læg din mobil i bordet! – så gør du ingenting, men prøver for sjov at efterleve beskeden. Det er en sjov og meget lærerig leg.

på

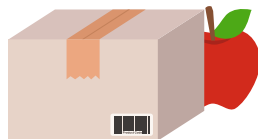
i

ved siden af

foran

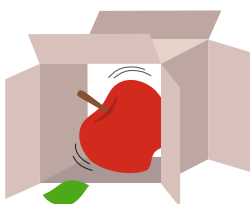
bagved

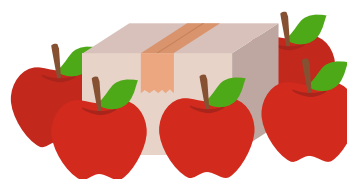
imellem

under

igennem

rundt om

DANSKUDDANNELSES- MODELLEN

DANSKUDDANNELSE 1

Prøve i Dansk 1

Modul

6

Modul

5

Modul

4

Modul

3

Modul

2

Modul

1

DANSKUDDANNELSE 2

Prøve i Dansk 2

Modul

6

Modul

5

Modul

4

Modul

3

Modul

2

Modul

1

DANSKUDDANNELSE 3

Studieprøven

Prøve i Dansk 3

Modul

5

Modul

4

Modul

3

Modul

2

Modul

1

FIG. 1

De fleste flygtninge starter på Modul 1 (begynderklassen) og slutter på Modul 5 eller 6. For at skifte til et højere modul, skal flygtningen bestå en intern test på sprogskolen. Retningslinjer og krav til beståelse af de interne test er ens i hele landet.

Hver danskuddannelse afsluttes med en autoriseret eksamen, og sprogskolerne udsteder et bevis på den beståede eksamen. Dette bevis er vigtigt. Det skal bruges til at dokumentere danskundskaber i forbindelse med optagelse på en uddannelsesinstitution, fx en Sосу-skole, FVU eller ansøgning om dansk statsborgerskab.

Dansk på arbejdspladsen

I januar 2014 vedtog Folketinget en markant ændring inden for Danskundervisningsområdet. Det betyder, at alle flygtninge/arbejdstagere, der påbegynder en danskuddannelse, deres ægtefæller, studerende og au-pair personer, skal tilbydes 250 timers AD-undervisning. (Arbejdsmarkedsrettet Dansk.) Det betyder også, at nyankomne flygtninge fra fx Syrien meget hurtigt skal ud i praktik på danske virksomheder eller institutioner.

De nye regler og vejledninger til lovændringen medfører, at det man kalder arbejdsmarkedsrettet dansk skal ind i undervisningen så tidligt som muligt. Og det betyder igen, at undervisningsmaterialerne i højere grad end tidligere, skal have fokus på flygtningenes kommunikative færdigheder i forholdet til at være på det danske arbejdsmarked. I forbindelse med lovændringen begyndte man derfor, rundt omkring i landet, at udvikle nye materialer til brug i undervisningen.

Ord, der hører hjemme på en arbejdsplads bliver nu introduceret tidligere end før på sprogskolerne. Efter min bedste overbevisning er det en god idé. Det skal der ikke herske tvivl om. Det nye er altså, at I også kan være med til at lære flygtningene så mange nye arbejdsmarkedrelaterede ord som muligt. Derudover forholder det sig sådan, at i alle interne test på sprogskolerne, vil der stilles opgaver, der behandler emnet ARBEJDE.

Her følger nogle eksempler på hvorledes AD-undervisningsmateriale kan se ud:

MIT ARBEJDE

Jeg hedder Anni. Jeg arbejder i et køkken. Jeg laver mad hver dag. Jeg arbejder sammen med Bo. Han er min kollega.

Jeg arbejder fuldtid. 37 timer om ugen. Jeg arbejder over i weekenden. Så tjener jeg flere penge. Jeg har en god løn. Min arbejdstid er fra kl. 7-15:30 hver dag. Det er OK med mig.

Jeg har 3 pauser på mit arbejde. Kl. 10 drikker jeg en kop kaffe sammen med Bo. Kl. 12-12:30 har jeg pause igen. Så spiser jeg frokost. Jeg spiser mad fra mit køkken. Det er OK med min chef. Ja, og kl. 14 drikker jeg en kop kaffe igen sammen med Bo.

Jeg har travlt på mit arbejde. Det er et hårdt arbejde. Men, jeg kan godt lide mit arbejde. Vi hører musik i køkkenet. Det er super! Og Bo – han er en rigtig god kollega. Vi snakker om mange ting.

Jeg er medlem af en A-kasse. Den hedder 3F. Jeg betaler penge hver måned. Så får jeg penge, hvis jeg bliver arbejdsløs.

1. Metode:

I denne tekst er der kun brugt almindelige og enkle hverdagsord. I kan bede jeres flygtninge om at lave en tilsvarende lille mundtlig historie om deres arbejde. De kan evt. notere stikord i deres klogebog. I udvider på denne måde flygtningens ordforråd og træner vigtige hverdagssætninger.

2. Metode. Du fortæller om dengang du arbejdede:

På et enkelt og let dansk fortæller du om, hvad du arbejdede med i dit arbejdsliv. Fx: Jeg arbejdede i en bank. Jeg havde mange kolleger. Vi snakkede sammen i pausen. Jeg havde en god løn, osv. Nu beder du flygtningen om at stille spørgsmål til dig om dit arbejde. Det er nemlig sværere end man tror, at stille korrekte spørgsmål på dansk. Så det kan trænes igen og igen.

APPENDIX:

Sprogskolernes undervisning i dansk

Alle offentligt støttede sprogskoler i Danmark skal udbyde 3 danskuddannelser.
(Se fig. 1 på næste side)

Når en flygtning skal starte med undervisning, så bliver hun visiteret af en vejleder. Vejlederen indplacerer derefter flygtningen på én af de tre danskuddannelser.

Danskuddannelse 1:

Her placeres analfabeter og flygtninge, der ikke kender det latinske (vores) alfabet. Her placeres også flygtninge med en kort skolebaggrund, 3-5 år, eller en skolegang, der ligger mange år tilbage i tiden.

Danskuddannelse 2:

Her placeres flygtninge med en skolebaggrund på 8-10 år. De har en kort eller mellem-lang uddannelse. De har som regel intet kendskab til andre sprog end modersmålet. Denne gruppe er langt den største, og mange flygtninge kæmper en hård kamp for at tilegne sig dansk grammatik.

Danskuddannelse 3:

Her placeres flygtninge med en gymnasial uddannelse og ofte med en længerevarende uddannelse. De behersker som regel 1 eller 2 andre sprog udover deres modersmål.

Røde Kors er verdens største humanitære hjælpeorganisation. Vi hjælper i dagligdagen, og vi hjælper under katastrofer. Fra førstehjælpskassen bag i bilen til krige på den anden side af jorden. Millioner af frivillige udgør kernen i Røde Kors. Alene i Danmark er vi over 25.000. Vær med. Sammen gør vi en verden til forskel. Fra menneske til menneske.